

Sakhalin Energy Investment Company : การมีส่วนร่วมสำหรับแผนการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับคนพื้นเมือง

แปลจาก Stakeholder Consultation Part One

International Finance Corporation : IFC (บริษัทในกิจการของ World Bank)

โดย ดร.สุนทร คุณชัยมัง

30 มิถุนายน 2555

การลงทุนในกิจการพลังงาน Sakhalin II

เป็นโครงการพัฒนาสำรวจขุดเจาะ การผลิต และการส่งออกน้ำมันและก๊าซทั้งนอกชายฝั่งและบนฝั่งของเกาะ Sakhalin ซึ่งอยู่ในภาคตะวันออกไกลของสหพันธรัฐรัสเซีย ที่มีคนพื้นเมืองอาศัยอยู่ประมาณ 3,500 คน โดยแบ่งเป็น 4 ชนเผ่าด้วยกัน คือ Nivkhi, Uilta, Evenki, Nanai บางส่วนได้รับผลกระทบทางตรง บางส่วนได้รับผลกระทบทางอ้อม และบางส่วนไม่ได้รับผลกระทบใดๆ เลย บริษัทเจ้าของโครงการพัฒนาในเรื่องนี้ คือ Sakhalin Energy Investment Company - SEIC มีแนวคิดที่จะนำเอาแนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมาใช้ปฏิบัติร่วมกับคนพื้นเมือง โดยเรียกว่า Sustainable Indigenous Minorities Development Plan : SIMDP เพื่อจะจัดดำเนินงานตามความต้องการของคนพื้นเมืองโดยการให้กู้ยืมเงินและเป็นการปรับปรุงความสัมพันธ์กับคนพื้นเมืองบนเกาะที่เคยต่อต้านการนำเอาก๊าซและน้ำมันบนเกาะไปใช้ประโยชน์ โดยที่ SIMDP มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ จัดระเบียบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นกับคนพื้นเมือง และจัดทำกรอบเพื่อสร้างผลประโยชน์ตอบแทนกับชุมชนทั้งในรูปแบบของเศรษฐกิจ-สังคม

กระบวนการปรึกษาหารือ (the Consultation process)

- ความสัมพันธ์ระหว่างกิจการน้ำมันและก๊าซกับคนพื้นเมือง/ชนกลุ่มน้อยบนเกาะ Sakhalin นี้ อาจจะไม่ใช้รูปแบบของการวางแผนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ดีที่สุด แต่เป็นความร่วมมือที่เกิดขึ้นทั้งในส่วนของผู้นำและสมาชิกของชุมชน
- การหารือกันในรอบแรก

เป็นการสืบค้นเพื่อให้เกิดแนวใจในการจัดสรรลำดับการตอบสนองความต้องการให้กับชุมชน (Ascertaining priorities for benefits-sharing components) – โดยนำเอาแผนที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาพิจารณาพร้อมๆ กัน เป็นกระบวนการที่ผนวกรวมความเข้มข้น (engaged) เข้ากับผู้ผู้นำและชุมชนที่ได้รับผลกระทบทางตรงกับโครงการ มีประชาชนที่ร่วมในกระบวนการนี้ 200 คนหรือมากกว่า 5% ของประชากรเกาะ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปตามช่องทาง/กระบวนการที่เป็นทางการ (Formal channels) เช่น เจ้าหน้าที่ประสานงานของบริษัท ที่มีเครือข่ายของกลุ่มคนที่สนใจในเรื่องเดียวกัน (Network of clans) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ไม่เป็นทางการผสมผสานอยู่ในตัว (ความสนใจที่มีต่อเรื่องที่แตกต่างกันนี้ ก็เนื่องมาจากคนบนเกาะ มีหลายชนเผ่า ดังนั้น ความสนใจ ทัศนคติ จึงแตกต่างกันไปตามการยึดโยงกับสถานที่ อาชีพ และครอบครัว)

- กลุ่มทำงานของเจ้าหน้าที่บริษัทและที่ปรึกษา,ผู้แทนเขตปกครอง (Oblast representatives) และสมาชิกสภาของ Sakhalin Indigenous Minorities Peoples Council ซึ่งรวมตัวกันขึ้นเป็นการจัดการนำร่องและสะท้อนข้อมูลกลับไปยังบริษัทเพื่อใช้ในการวางแผน คณะทำงานดังกล่าวที่มีอยู่ในรูปแบบต่างๆนี้ (ตัวแทนเขตปกครอง / คนพื้นเมือง / ตัวแทนประชาสังคม / เจ้าหน้าที่บริษัท /ที่ปรึกษา) ต่างเป็นองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับการใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการ/จัดระเบียบเพื่อการบริหารต่อการพัฒนาโครงการและการจัดสรรประโยชน์อื่นๆของชุมชน
- **การหารือรอบที่สอง/สาม**
เป็นการนำเสนอโปรแกรมทางเลือกต่างๆที่จัดไว้เป็นโครงการเพื่อการพัฒนา (ที่นำเอาข้อมูลจากการหารือครั้งที่หนึ่งมากำหนด) และต่อเนื่องด้วยการหารือในรอบที่สาม ในอีก 3 เดือนต่อมาและมีวัตถุประสงค์เพื่อการคัดสรรข้อเสนอต่างๆและโครงการจัดสรรประโยชน์เพื่อสังคมตามพื้นฐานของการหารือที่ดำเนินมาก่อนหน้านี้ กระบวนการนี้ได้ขยายการครอบคลุมไปยังพื้นที่ที่ไม่ได้รับผลกระทบโดยตรง โดยที่โครงการได้นำรวมเอาการจัดสรรแบบแบ่งปัน-ประโยชน์ (Benefits - sharing) เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนาคนพื้นเมืองทั้งหมดของ Sakhalin indigenous peoples

การสร้างกระบวนการเพื่อการบรรลุผลการหารือ (Making consultation accessible)

การปรึกษาหารือโดยส่วนใหญ่จะทำกันในช่วงฤดูหนาว เป็นช่วงพิเศษที่สมาชิกในชุมชนจะให้ความสนใจต่อเรื่องต่างๆ เป็นพิเศษ เช่น การดูแลผู้สูงวัย การขนส่งพิเศษที่จำเป็น หรือการรวมเข้าด้วยกันของคนวัยหนุ่ม โดยที่การจัดประชุมจะเกิดขึ้นได้จากการเลือกสรรเวลาที่เหมาะสมเช่นหลังจากการตกปลา อาหารและผักเป็นเสบียงจำเป็นที่ต้องสำรองและเป็นของส่วนรวมที่รวมกันของสังคม ทุกคนต่างเห็นประโยชน์ของการแสดงความคิดเห็นแม้ว่าบางเรื่องจะไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดทำแผน เวลาของผู้เข้าร่วมประชุมจะผันผวนไปตามสภาพเงื่อนไขและปัญหา โดยที่ทุกคนก็พยายามที่ให้เวลากับเรื่องนี้และแสวงหาความพ้องร่วมกัน แม้ว่าบางเรื่องจะใช้เวลานานแต่ทุกคนต่างก็มีความรู้สึกได้ถึงบทบาทที่มีส่วน

Participation Fosters Ownership

แม้ว่ากระบวนการปรึกษาและการร่วมกันของภาคส่วนต่างๆของชุมชนคนพื้นเมืองบนเกาะ Sakhalin จะก่อผลในวงกว้างจนเป็นแผนงานของคนพื้นเมืองและเป็นส่วนหนึ่งในการการพัฒนาของเขาก็ตาม สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากไม่มีกลุ่มคนทำงานเริ่มต้นที่ริเริ่มงาน Sakhalin Energy's SIMDP ซึ่งเป็นกระบวนการความร่วมมือเชิงบวก เป็นยืนยันของความร่วมมือที่มีอยู่แต่เดิม เป็นการนำเอาสิ่งเหล่านี้เข้ามาแปรเป็นความเสมอภาคในความร่วมมือ จึงนำไปสู่ความเชื่อถือและความเข้าใจที่มีต่อกันได้ (To build mutual trust and understanding)

Other Benefits of a Participatory Process

กรณีศึกษานี้ได้ชี้ว่า ผลประโยชน์ที่แท้จริงของการวางแผนการพัฒนานั้นจะเป็นผลสะท้อนจากลำดับความต้องการและความเกี่ยวข้องของคนพื้นเมือง กระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดจากการพัฒนาความสัมพันธ์เฉพาะแต่ในมิติของคนพื้นเมืองกับบริษัท แต่ยังรวมหน้าที่ของรัฐบาลและความเป็นประชาชนคนพื้นเมืองเข้าไว้ด้วย มากไปกว่านั้น ผู้นำของคนพื้นเมืองที่นี้ก็มีความเชื่อมั่นตนเองมากขึ้น เพิ่มขีดความสามารถของตนเองมากขึ้น และมีอำนาจในการนำชุมชนของตนมากขึ้น เป็นผู้แทนในผลประโยชน์ของคนพื้นเมืองในรัสเซียควบคู่ไปกับการเป็นตัวแทนของรัฐบาลและกิจการบริษัทที่มีลงทุนบนเกาะแห่งนี้

แหล่งอ้างอิง

[http://www.ifc.org/ifcext/enviro.nsf/AttachmentsByTitle/p_StakeholderEngagement_PartOne_StakeholderConsultation/\\$FILE/PartOne_StakeholderConsultation.pdf](http://www.ifc.org/ifcext/enviro.nsf/AttachmentsByTitle/p_StakeholderEngagement_PartOne_StakeholderConsultation/$FILE/PartOne_StakeholderConsultation.pdf)